

**Usmernenie k organizácii udeľovania
Ceny Slovenskej republiky za krajinu**

platné pre rok 2022

Slovenská agentúra životného prostredia
Sekcia environmentalistiky
Odbor starostlivosti o krajinu, sídla a regióny
Oddelenie starostlivosti o krajinu

Usmernenie k organizácii udeľovania Ceny Slovenskej republiky za krajinu

PREAMBULA:

„UVEDOMUJÚC SI ČORAZ VIAC RASTÚCI VÝZNAM KRAJINY V PROCESSE UDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA SPOLOČNOSTI SA SLOVENSKÁ REPUBLIKA V ZMYSLE ČLÁNKU 11 DOHOVORU O KRAJINE RADY EURÓPY ROZHODLA UDEĽOVAŤ CENU SLOVENSKEJ REPUBLIKY ZA KRAJINU.“

Cena Slovenskej republiky za krajinu (ďalej len cena) je čestným vyznamenaním, pre organizácie, ktoré ideovo, tematicky a prakticky prispievajú k implementácii Dohovoru o krajine Rady Európy na národnej úrovni.

1. Cieľ udeľovania Ceny Slovenskej republiky za krajinu

Cieľom udeľovania ceny je oceniť aktivity smerujúce ku kvalitnému a udržateľnému manažmentu krajiny. Cena je motivačným nástrojom pre kontinuálnu podporu starostlivosti o všetky typy krajiny a ocenením príkladných snáh o dosiahnutie napĺňania spoločných cieľov v procese implementácie Dohovoru o krajine Rady Európy. Slovenská republika udeľuje túto cenu na podporu prezentácie úspešných aktivít smerujúcich k ochrane, manažmentu, plánovaniu krajiny na Slovensku a následnej nominácie víťazného projektu na udelenie medzinárodného ocenenia Ceny Rady Európy za krajinu.

2. Vyhlasovateľ a národný koordinátor ceny

Vyhlasovateľom ceny je Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, národným koordinátorom ceny je Slovenská agentúra životného prostredia. Súčasťou procesu udeľovania ceny môžu byť partneri a mediálni partneri.

3. Oprávnení kandidáti

Oprávnenými kandidátmi sú:

- miestne a regionálne samosprávy,
- združenia miestnych a regionálnych samospráv (mikroregionálne partnerstvá),
- cezhraničné združenia miestnych a regionálnych samospráv spoločne spravujúce krajinu,
- mimovládne organizácie.

Kandidovať na ocenenie môžu opakovane oprávnení kandidáti s výnimkou laureátov predchádzajúcich ročníkov ceny. Kandidáti sa do súťaže prihlasujú na základe realizácie oprávnených projektov.

4. Oprávnené projekty

Oprávnenými projektmi sú projekty s charakterom implementovaných krajinných koncepcií a opatrení, spĺňajúce kritériá pre posudzovanie Ceny Slovenskej republiky za krajinu.

5. Spôsob návrhov kandidátov na cenu

Kandidáti na udelenie ceny sa prihlasujú prostredníctvom prihlášky (návrhu) realizovaných projektov. Projekt je možné prihlásiť priamo realizátorom projektu, alebo môže

byť navrhnutý inou právnickou alebo fyzickou osobou. Pri prihlásení návrhu inou stranou je potrebné, ako súčasť prihlášky, doložiť písomný súhlas kandidáta s návrhom na cenu.

6. Proces udelenia ceny

Po vyhlásení súťaže v príslušnom roku a zverejnení termínu akceptácie návrhov budú predložené návrhy spracované národným koordinátorom ceny. Tieto návrhy prejdú administratívnym hodnotením posudzujúcim oprávnenosť ich predloženia. Následne národný koordinátor vyberie nominácie (nominované projekty) na *Cenu Slovenskej republiky za krajinu*. Nominované projekty budú obhajované pred odbornou komisiou, ktorá na základe bodového hodnotenia určí laureáta *Ceny Slovenskej republiky za krajinu*. Odborná komisia môže udeliť osobitné uznanie aj ďalším nominovaným projektom.

6.1 Vyhlásenie ceny

Cena sa vyhlasuje oficiálnym otvorením možnosti podávať prihlášky oprávnených kandidátov prostredníctvom oprávnených projektov. Cena sa vyhlasuje slávnostným spôsobom, na tlačovej konferencii alebo tlačovou správou a zverejnením usmernenia a podmienok pre príslušný rok na webovej stránke vyhlasovateľa (Ministerstva životného prostredia SR) a národného koordinátora ceny (Slovenskej agentúry životného prostredia).

6.2 Propagácia a mediálna kampaň

Súčasťou ceny je propagačná a mediálna kampaň, ktorú zabezpečuje vyhlasovateľ a národný koordinátor ceny v súčinnosti s partnermi a mediálnymi partnermi ceny.

6.3 Konzultácie

Národný koordinátor ceny poskytuje potenciálnym kandidátom konzultácie k vypracovaniu prihlášok v termíne od vyhlásenia po konečný termín akceptácie návrhov. Konzultácie sú poskytované v mieste sídla národného koordinátora ceny.

6.4 Príjem a spracovanie predložených projektov – prihlášky

Prihlášky sa prijímajú do termínu akceptácie návrhov, zverejnenom pri vyhlásení súťaže. Prihlášky sa prijímajú na adrese národného koordinátora ceny, ktorá je zverejnená pri vyhlásení ceny, poštou alebo osobným odovzdaním. Formulár prihlášky so zoznamom povinných príloh bude zverejnený na webovej stránke národného koordinátora v deň vyhlásenia ceny.

6.5 Kontrola národným koordinátorom ceny

6.5.1 Kontrola

Po uplynutí termínu akceptácie prihlášok, národný koordinátor ceny vyhodnotí predložené prihlášky v zmysle predmetu kontroly. Národný koordinátor si vyhradzuje právo na základe rozhodnutia manažéra a organizačnej rady ceny vyradiť prihlásené projekty nespĺňajúce predmet kontroly, alebo porušujúce základné princípy Dohovoru o krajine Rady Európy. O vylúčení prihláseného projektu píše manažér zápisnicu.

6.5.2 Predmet kontroly

Pri posudzovaní oprávnenosti predloženia prihlášok je predmetom kontroly:

- oprávnenosť kandidáta,
- oprávnenosť projektu v zmysle súladu s kritériami pre posudzovanie ceny,
- úplnosť prihlášky a požadovaných príloh.

6.5.3 Dopracovanie

V prípade, že národný koordinátor ceny zistí v procese kontroly nezrovnalosti v prihláške, ktoré neovplyvňujú zásadným významom proces hodnotenia, vyhradzuje si právo dožiadať od navrhovateľa doplnenie a dopracovanie prihlášky aj po termíne akceptácie prihlášok.

6.6 Nominácie na cenu

Na základe výsledkov kontroly (6.5) národný koordinátor zverejní projekty, ktoré spĺňajú kritériá, sú nominované na cenu a postupujú na obhajobu pred odbornú komisiu.

6.7 Obhajoba pred odbornou komisiou a predmet hodnotenia

Nominované projekty budú následne prezentované a obhajované pred odbornou komisiou. Nominovaní kandidáti predstavia projekt prostredníctvom 20-minútovej prezentácie a zodpovedajú na otázky odbornej komisie. Z každej obhajoby odborná komisia pripraví záznam a bodové hodnotenie na základe vopred pripravených kritérií v rozmedzí 0-100 bodov.

Predmetom hodnotenia odbornej komisie je komplexnosť a celkový prínos projektu v starostlivosti o krajinu, miera naplnenia kritérií pre posudzovanie ceny, príkladnosť, opakovateľnosť a udržateľnosť projektov, kvalita predložených podkladov, prihlášky ako aj samotnej prezentácie a národná reprezentatívnosť pre nominovanie na *Cenu Rady Európy za krajinu*. Na základe sumarizácie výsledkov určí odborná komisia laureáta ceny a spíše o tom protokol. V prípade rovnosti bodov viacerých nominovaných projektov má odborná komisia právo nerozhodnúť na mieste. V takomto prípade odborná komisia vyhradzuje právo rozhodnúť o laureátovi ceny na základe osobnej návštevy daných projektov v mieste ich realizácie a následne určí laureáta na základe hlasovania členov odbornej komisie.

7. Kritériá oprávnenosti projektov pre posudzovanie ceny

V rámci hodnotiaceho procesu budú preverované štyri základné kritériá, ktoré musia spĺňať všetky prihlásené projekty. Kritériá sú definované v zmysle uznesenia CM/Res (2008)3 o pravidlách vzťahujúcich sa na *Cenu Rady Európy za krajinu*.

Kritérium 1: Trvalo udržateľný územný rozvoj

Predložené ukončené projekty musia poskytovať hmatateľnú formu ochrany, manažmentu a/alebo plánovania krajiny. To znamená, že projekty musia byť v čase predloženia kandidatúry ukončené a k dispozícii pre užívanie verejnosťou najmenej tri roky.

Okrem toho tieto projekty musia:

- byť súčasťou koncepcie trvalo udržateľného rozvoja a musia byť v súlade so strategickými dokumentmi danej oblasti,
- preukázať svoju environmentálnu, sociálnu, ekonomickú, kultúrnu a estetickú udržateľnosť,
- eliminovať alebo naprávať poškodenia krajinných štruktúr alebo
- pomáhať pri zveľaďovaní a zlepšovaní kvality krajiny a tvorbe jej nových kvalít.

Kritérium 2: Vzorová hodnota

Implementácia koncepcie alebo opatrení, projektov, ktoré viedli k zlepšeniu ochrany, manažmentu a/alebo plánovania krajiny, musí predstavovať príklad správnej praxe hodný nasledovania ostatnými subjektmi.

Kritérium 3: Účasť verejnosti

Koncepcia alebo opatrenia implementované so zreteľom na ochranu, manažment a/alebo plánovanie krajiny, by mali zahŕňať aktívnu účasť verejnosti, miestnych a regionálnych orgánov, miestnych aktérov a mali by jasne vyjadrovať cieľovú kvalitu krajiny.

Verejnosť by mala byť schopná zúčastniť sa dvoma spôsobmi súčasne:

- prostredníctvom dialógu a výmenami názorov medzi členmi spoločnosti (napríklad verejné stretnutia, diskusie, postupy účasti a konzultácie v teréne),
- prostredníctvom postupov pre účasť verejnosti na plánovaní koncepcií implementovaných národnými, regionálnymi a miestnymi orgánmi.

Kritérium 4: Zvyšovanie povedomia

Projekty nominované na *Cenu Slovenskej republiky za krajinu* by mali byť súčasne zamerané na zvyšovanie povedomia občianskej spoločnosti, súkromných organizácií a verejných orgánov, týkajúcich sa hodnoty krajiny, jej úlohy a zmien v krajine.

8. Odborná komisia

Odborná komisia je zložená z odborníkov v starostlivosti o krajinu, zo zástupcov verejnej správy, samosprávy a zástupcov neziskového sektora. Národný koordinátor môže do odbornej komisie nominovať aj zahraničného experta. Účasť v odbornej komisii, v súlade s princípom transparentnosti, vylučuje možnosť návrhu projektu na cenu subjektu, ktorého zástupca, alebo spolupracovníkom je člen komisie. Počet členov komisie je nepárny a pozostáva z maximálne 9 členov. Komisia si v úvode rokovania zvolí predsedu a tajomníka odbornej komisie. Členov komisie menuje národný koordinátor ceny po dohovore s vyhlasovateľom ceny.

9. Cena a osobitné uznanie

Cena Slovenskej republiky za krajinu má formu plakety (jej alternatívnej umeleckej varianty), diplomu a titulu „laureát Ceny Slovenskej republiky za krajinu v roku 20XX“.

Odborná komisia môže v odôvodnených prípadoch oceniť i ďalšie nominované projekty, ktoré vynikajú v určitej hodnotenej oblasti, udelením osobitného uznania. Osobitné uznanie má formu diplomu.

10. Slávnostné odovzdanie ceny

Vyhlasovateľ ceny spolu s národným koordinátorom pripraví slávnostné odovzdanie *Ceny Slovenskej republiky za krajinu*, ktorého súčasťou je tlačová konferencia.

11. Nominovanie národného laureáta ceny na Cenu Rady Európy za krajinu

Národný laureát *Ceny Slovenskej republiky za krajinu* získava nomináciu Slovenskej republiky na účasť v súťaži o udelenie *Ceny Rady Európy za krajinu*, ako jediný zástupca Slovenskej republiky v zmysle článku 11 Dohovoru o krajine Rady Európy.

12. Periodicita ceny a manažment ceny

Cena Slovenskej republiky za krajinu je udeľovaná v dvojročnom cykle, v každom párnom roku. V nepárnom roku je laureát národnej ceny nominovaný Slovenskou republikou na *Cenu Rady Európy za krajinu*, podľa pravidiel Rady Európy.

Cena je manažovaná národným koordinátorom ceny, prostredníctvom manažéra ceny a organizačnej rady ceny. Manažéra a organizačnú radu menuje štatutárny zástupca národného koordinátora ceny.

13. Finančné zabezpečenie ceny

Národný koordinátor ceny financuje svoju činnosť na základe kontraktu uzatvoreného s Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky. Zabezpečuje financovanie nákladov spojené s organizačným a odborným zabezpečením ceny, zároveň zabezpečuje konzultácie s kandidátmi na cenu a s laureátom ceny v súvislosti s nomináciou na *Cenu Rady Európy za krajinu*. Laureát ceny zabezpečí účasť a prezentáciu svojho projektu v procese udeľovania *Ceny Rady Európy za krajinu*, ako aj na národných podporných a sprievodných podujatiach.

14. Osobitné a záverečné ustanovenia

Na udelenie ceny nie je právny nárok. Kandidát zodpovedná za pravdivosť a úplnosť informácií uvedených v prihláške, jej zaslaním súhlasí s podmienkami štatútu ceny a zaväzuje sa znášať všetky výdavky súvisiace s účasťou na odbornom hodnotení a slávnostnom odovzdaní ceny. V prípade získania ceny sa laureát zaväzuje spolupracovať s národným koordinátorom pri príprave nominácie na *Cenu Rady Európy za krajinu* a znášať všetky výdavky s tým spojené.

15. Harmonogram Ceny SR za krajinu 2022

<i>Vyhlasenie ceny</i>	29. 3. 2022
<i>Ukončenie akceptácie návrhov na cenu (ukončenie prijímania prihlášok)</i>	do 30. 6. 2022
<i>Spracovanie návrhov (prihlášok) národným koordinátorom ceny</i>	do 17. 7. 2022
<i>Zverejnenie nominácií na cenu</i>	v termíne 18. 7. 2022 – 22. 7. 2022
<i>Zasadnutie odbornej komisie</i>	v termíne 1. 8. 2022 – 31. 8. 2022
<i>Slávnostné odovzдание ceny</i>	október 2022
<i>Nominácia na Cenu Rady Európy za krajinu</i>	január 2023

V Banskej Bystrici, dňa

Mgr. Michal Maco
generálny riaditeľ SAŽP